

מסעי ב

אוצר החכמה

א. "כאן מנאן לפי גדולתן..."

מן הפסוק "ותהיינה מחלה תרצה חגלה ומלכה ונועה... לנשים" ¹ מצטט רש"י את המלים "מחלה תרצה וגו'", ומפרש ²: "כאן מנאן לפי גדולתן זו מזו בשנים ונשאו כסדר תולדותן, ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן" (ולאחר מכן הוא מוסיף "ומגיד..." כדלהלן בסעיף ג').

מנין מסיק רש"י ש"כאן מנאן לפי גדולתן... ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן"? במבט ראשון נראה ³, שכיון שבדרך כלל סדר הנישואין במשפחה הוא לפי סדר ההולדת, כפי שכבר למד התלמיד בספר בראשית ⁴ "לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה", לכן מובן, שכאשר מסופר בפסוקנו "ותהיינה... לנשים", הרי "מנאן לפי גדולתן", ואם כך הכרחי לומר, ש"בכל המקרא", כאשר הן נימנות בסדר אחר, הרי "מנאן לפי חכמתן".

אך לאמיתו של דבר אי אפשר להסביר כך, כי:

א) לפי זה צריך היה רש"י לומר "כאן מנאן לפי סדר נשואיהן ונשאו כסדר תולדותן", ולא "כאן מנאן לפי גדולתן..."?

ב) אף אם נאמר, שכיון שבדרך כלל נימנים אנשים לפי גילם ⁵, לכן סובר רש"י שאף כאן הן נימנות גם "לפי גדולתן... בשנים", ולא רק לפי סדר נשואיהן,

ש"כאן מנאן לפי גדולתן", (למרות שניתן להסביר, להיפך, ש"בכל המקרא" מנאן לפי גדולתן, כבדרך כלל, ואילו כאן הן נימנות רק לפי סדר נשואיהן) הוא ההנחה שבדאי "נשאו כסדר תולדותן", צריך היה רש"י לכתוב תחילה "נשאו כסדר תולדותן" לפני "כאן מנאן לפי גדולתן...".

ג) סביר לומר, שכאשר נימנות בנות צלפחד בתורה לראשונה ⁶, הן נימנות לפי סדר הולדתן, כי שם מסופר "וצלפחד בן חפר לא היו לו בנים כי אם בנות", והגיוני שהתורה תימנה אותן בספרה שהיו לצלפחד בנות – לפי סדר הולדתן.

לפי זה צריך היה להסביר, שבנות צלפחד נשאו שלא לפי סדר הולדתן, כבמקרים רבים אחרים ⁷, שבהם נשאת הצעירה לפני הבכירה, ושבפסוקנו הן

(5) ראה בארוכה לקוטי שיחות [המתורגם] ח"ה ע' 117.

(6) פנחס כו, לג.

(7) להעיר מויצא (כס, יח ואילך), שיעקב רצה לשאת את הצעירה קודם. וראה בתו"ש עה"פ (שם, כו) ובמקומות שנשמנו שם.

(1) פרשתנו לו, יא.

(2) וכו"ה בב"ב קכ, א.

(3) ראה גם רשב"ם לכ"ב שם.

(4) ויצא כס, כו.

לו... תנה לנו אחוזה...¹², טענה המצביעה על חכמה, ולכן הן נימנות גם בהקדמה לטענתן "לפי חכמתן".

לפי הסבר זה מובן מדוע אפשר לומר שבפסוק זה "מנאן לפי חכמתן", אך עדיין הרבה יותר פשוט לומר, שבפסוק ההוא, שלמעשה אין מדובר בו על התביעה, אלא רק מסופר בו ש"לא היו לו בנים כי אם בנות", הן נימנות לפי הולדתן.

ואם כך עדיין נותר הקושי בעינו: כיון שלפעמים נישאת הצעירה לפני הבכירה, מנין מסיק רש"י שבפסוק "וצלפחד... היו לו... בנות" הן נימנות לפי חכמתן, ולא לפי סדר הולדתן?

ג. אם "שקולות" אין צורך בסיבה לשינוי הסדר

לאחר שמסביר רש"י מדוע בפסוקנו מוזכרות בנות צלפחד בסדר אחר מאשר בכל המקרא, ש"כאן מנאן לפי גדולתן... ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן", הוא מוסיף ואומר: "ומגיד ששקולות זו כזו"¹³.

בכך אין מובן:

א) אם "בכל המקרא מנאן לפי חכמתן" הרי מובן, שהבנות הנימנות "בכל המקרא" ראשונות, גדולות יותר

נימנות רק לפי סדר נשואיהן, ולא לפי גדולתן, ואילו בפסוק "וצלפחד בן חפר... היו לו... בנות" הן נימנות לפי הולדתן.

מדוע, אפוא, מסביר רש"י, ש"בכל המקרא", לא רק בפסוק "ותקרבנה...⁸ המספר על טענתן "אבינו מת במדבר... למה יגרע שם אבינו... כי אין לו בן"⁹, ענין הקשור לחכמה¹⁰, אלא גם בפסוק "וצלפחד... היו לו... בנות", שאינו קשור לחכמה, אלא רק להולדתן, גם שם "מנאן לפי חכמתן", ודוקא בפסוקנו מנאן לפי גדולתן בשנים?

ב. טענה של חכמה, ולכן "לפי חכמתן"

ניתן להסביר, שהסיבה לדברי רש"י, שגם בפעם הראשונה נימנות בנות צלפחד "לפי חכמתן" היא:

המסופר בתורה "וצלפחד... לא היו לו בנים כי אם בנות" מהווה הקדמה¹¹ למסופר לאחר מכן, שבנות אלו טענו "אבינו מת במדבר... ובנים לא היו

(8) פנחס כו, א.

(9) שם, ג"ד.

(10) ואף שההוכחה ל"חכמניות היו" הוא מזה ש"אם ה' לו בן לא היו תובעות כלום" (רש"י שם, ד) – הרי מובן אשר [נוסף לזה, שכללות ענין הטענה בדין נוגע לחכמה. וראה ב"ב שם] בנוגע לטענה זו בפרט, ש"ראתה עינם מה שלא ראתה עינו של משה" (רש"י שם, ז) – ודאי נוגע ענין החכמה.

(11) שדרי בכל הפקודים נמנו רק בנים ולא בנות (ולמעשה מפרש"י שם כו, מו).

(12) וכן הפסוק (יהושע יז, ג) "וצלפחד בן חפר ג' לא היו לו בנים כ"א בנות ג' מחלה ונועה ג'", הוא הקדמה ל"ותקרבנה ג'" שבפסוק שלאח"י. (13) וכדעת תנא דבי ר"י (ב"ב שם). אבל ראה לקמן הערה 22 ובשו"ג שם.

פירוש רש"י כאן במקום, מתעוררות שאלות על כך מפירוש קודם של רש"י בפרשת פינחס:

מן הפסוק "ותקרבנה בנות צלפחד... מחלה נועה..."⁸ מצטט רש"י את המלים "מחלה נועה..." ומפרש: "ולהלן הוא אומר ותהיינה מחלה ותרצה, מגיד שכולן שקולות זו כזו, לפיכך שינה את סדרן".

ואין מובן: אם רש"י סובר בפרשתנו, שכדי ליישב את שינוי הסדר בפסוקים, אין די בקביעה "ששקולות זו כזו", אלא יש צורך להסביר ש"מנאן לפי גדולתן..." לפי חכמתן, צריך היה רש"י לפרש זאת בפעם הראשונה של השינוי. והנה, שם הוא מסתפק בהסבר "מגיד שכולן שקולות", ואילו בפסוקנו, כאשר הוא מפרש בפעם השניה את הסיבה לשינוי, הוא מוסיף "מנאן לפי גדולתן... לפי חכמתן?"

ועוד אין מובן: כאשר יש סתירה בין שני פסוקים, מיישב אותה רש"י כאשר מתעוררת הסתירה, כלומר, בפסוק השני, שהרי כשלומדים את הפסוק הראשון, עדיין אין מתעורר שום קושי.

כפי שרואים בענין זה עצמו, שבפסוק הראשון "ושם בנות צלפחד מחלה ונועה..." אין רש"י אומר "ולהלן הוא אומר..."

לפי זה אין מובן: גם בפסוק "ותקרבנה..."⁹, כאשר בנות צלפחד נימנות בשנית באותו סדר כבראשונה, אין מתעורר אצל התלמיד הקושי

בחכמה, וכיצד אפוא אומר רש"י "ששקולות זו כזו?"

(ב) אף אם נאמר שבדבריו "שקולות זו כזו" הכוונה היא לשוויון ביניהן במעלות אחרות, ולא בחכמה¹⁴, אין מובן: הבסיס לכך ש"שקולות..." הוא, לכאורה, שינוי הסדר בפסוקים. אך כיון שרש"י מסביר את הטעם לשינוי "כאן מנאן לפי גדולתן... ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן", אין בסיס לומר ש"שקולות זו כזו?"

אותה שאלה מתעוררת מצד שני: אם הפסוק "ותהיינה מחלה תרצה..." בא ללמדנו, על ידי שינוי סדר מניית הבנות מ"כל המקרא", "ששקולות זו כזו", אין רש"י צריך להזדקק לפירוש ש"כאן מנאן לפי גדולתן..."

השאלה אף קשה יותר: שני ענינים אלו בפירוש רש"י – (א) "כאן מנאן לפי גדולתן..." ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן", (ב) "שקולות זו כזו" – לקוחים, לכאורה, מדברי הגמרא¹⁵. והנה, בגמרא, אלו הן אכן דעות החולקות זו על זו¹⁶. ואילו רש"י מחבר, בדרך הפשט, שני ענינים אלו יחדיו?

1. הקושי מפירוש רש"י בפרשת פינחס

בנוסף לשאלות המתעוררות על

(14) כפירוש הרא"ם וגו"א כאן.

(15) ב"ב שם.

(16) ראה רשב"ם שם ד"ה שקולות: ולא תסייעי

ל' אמי. Created with

מהפסוק בפרשת מסעי, שאותו עדיין קביעה זו הגיונית גם באופן סתמי, ללא לא למד. ומדוע אפוא שואל שם רש"י פסוק מיוחד, שהרי "ימים" 18 ידברו ורוב "ולהלן הוא אומר..."?

על כך מפרש רש"י "ולהלן הוא אומר ותהיינה מחלה ותרצה", החידוש בסדר הופעת השמות "מחלה נועה..." אינו לעומת סדר הזכרתן לפני כן, אלא לעומת הסדר "מחלה תרצה" המופיע בנות צלפחד בפסוק "ותקרבנה" 19 בשנית, כדי ללמדנו, באמצעות שינוי הסדר לעומת פרשת מסעי, ש"כולן" 20 שקולות זו כזו" 21.

ה. הקושי הוא על עצם פירוט השמות בשנית

ההסבר לכל זה הוא:

הקושי של התלמיד בפסוק "ותקרבנה..." שבו נימנות בנות צלפחד בשנית, אינו הסתירה שבין פסוק זה לבין הפסוק שבפרשתנו, שאותו עדיין לא למד, אלא הפסוק "ואלה שמות בנותיו" עצמו בלתי מובן: לשם מה יש לפרט את הבנות שנית, כאשר כבר צוינו שמותיהן לפני כן?

הכרחי לומר, שבפסוק זה אין הכוונה לציין את שמותיהן בלבד, אלא להדגיש ענין כלשהו על ידי פירוט השמות בשנית, ובמה היא ההדגשה? בסדר הזכרת השמות. אך אין מובן: גם בפעם הראשונה הן מוזכרות בסדר זה, ומה מחדשת התורה בסדר "מחלה נועה..." 17?

ואין לומר, שהחידוש בסדר השמות בפסוק "ותקרבנה..." הוא, שגם לגבי "חכמתן" הסדר הוא כהולדתן, שהרי

17 ומה שרש"י מעתיק (לפני פירוש) "מחלה נועה וגו'" – ולא "ואלה שמות בנותיו וגו'", אף שהקושיא היא לכאורה גם ע"ז שמיותר הוא – כי זה מבין התלמיד (גם בלי פרש"י) שהחידוש הוא בהסדר. אלא שקשה לו, שבסדר זה – "מחלה נועה וגו'" – אין כל חידוש כי גם לפני נאמר אותו הסדר. ולכן מעתיק רש"י (רק) תיבות אלו "מחלה נועה וגו'" – שיש חידוש בסדר זה, כי "להלן הוא

ו. לשינוי סדר בלבד יש למצוא סיבה

אך יש להבין: כיון שגם בפעם הראשונה מוזכרות בנות צלפחד בסדר

18 איוב לב, ז (אין הכוונה להפסוק (שהרי התלמיד עדיין לא למד איוב) – כ"א להענין, והתלמיד רואה גם בעצמו אז ימים גו').

19 ועפ"ז יומתק מה שרש"י מסיים בפירושו שם "לפיכך שינה את סדרן" – דלכאורה, לפי הפי' שבהשקפה ראשונה (שקושיית רש"י היא השינוי בהסדר) – הרי תיבות אלו מיותרות, וכבר ש"י וארא (ו, כו) שאינו מסיים לפיכך שינה

– כי כוונת רש"י כאן היא לתרץ את הקושיא שבכאן – את יחור הכתוב (ולא השינוי), שהחידוש בכתוב הוא שכולן שקולות. ולכן מסיים לפיכך שינה כו', שיתור הכתוב ע"י ש"שינה" מלמדנו, שהסדר לאו דוקא כי כולן שקולות.

20 ואף שהשינוי הוא רק בנוגע לנועה ותרצה – מכיון שהכתוב מלמדנו שסדר המנין הוא לאו דוקא, מסתבר שכולן שקולות (וראה לקמן הערה 29). ובכל אופן צ"ע דהוי ל' לשנות (גם) בנוגע להראשונה – ובכל הג' כתובים נמנית מחלה ראשונה!

21 וכבר ש"י וארא שם.

ולכן, אילו היו בנות צלפחד נימנות לראשונה בפרשת פינחס, ופעם נוספת רק בפרשת מסעי, היה ההסבר לשינוי פשוט:

בפעם הראשונה, כאשר נאמר שלצלפחד "לא" היו לו (בנים כי אם) בנות", הן נימנות לפי הסדר שבו "היו לו" – לפי סדר הולדתן, ואילו בפרשת מסעי, כאשר מסופר "ותהיינה... לנשים" – הן נימנות לפי סדר נשואיהן (ושנשאו שלא לפי סדר הולדתן).

לפיכך מפורטים שמותיהן שוב בפסוק "ותקרבנה", ומן הייתור בפסוק אנו לומדים, שהסיבה לשינוי הוא כדי ללמדנו "שכולן שקולות זו כזו".

השינוי מלמד ש"שקולות", כי מפורטות לפי גדולתן

אך יש להבין: אילו היו בנות צלפחד מפורטות "להלן", בפרשת מסעי, לפי חשיבותן ומעלתן, היה מובן, שכיון שבשני המקומות – הן בפסוק "ותקרבנה" והן בפרשת מסעי – מדובר על חשיבותן, ובכל זאת הן מפורטות בסדר אחר, מלמדנו הדבר ש"שקולות זו כזו". אך כיון שבפשטות הן נימנות בפרשת מסעי לפי סדר נשואיהן, כיצד אפשר לומר ששינוי הסדר בפסוק "ותקרבנה" לעומת פרשת מסעי "מגיד ששקולות זו כזו"?

את זאת מבהיר רש"י בפירושו

"מחלה ונועה..." לעומת הסדר בפרשת מסעי, ניתן היה, לכאורה, ללמוד שהן "שקולות זו כזו" רק משני פסוקים אלו. ואם כך, שבה ומתעוררת השאלה: לשם מה מפרטים שוב את השמות בפסוק "ותקרבנה"?

ההסבר לכך הוא: לפי דרך הפשט²², כאשר רואים שינוי בסדר בין פסוק אחד למשנהו, המסקנה הראשונה איננה ש"שקולין הן"²³, אלא יש לחפש סיבה לכך שהסדר בפסוק אחד שונה מהסדר בפסוק האחר²⁴.

(22) לכאורה יש להוכיח שגם ע"ד ההלכה כן הוא, לדעת ר' ישמעאל שלומד ששקולות היו מהלשון "ותהיינה" (ב"ב שם) ולא משינוי הסדר שבהכתובים.

אבל עדיין קשה, שהרי גם שיטת רש"י כן היא (כבהערה 24), ומ"מ יליף ש"כולן שקולות כו" מצד כפל השמות כדלקמן בפנים, ועפ"ז – גם ר"ש יכול לפרש כן ולמה זקוק להלימוד מ"ותהיינה"??

וי"ל: א) שר"ש יש לו טעם אחר בכפל השמות (או שלא דריש כפל שמות). ב) שכוונת ר"ש ב"שקולות היו" הוא באופן ד"חרי אחת לכולן", היינו ששקולות בכל הענינים (ולא רק בחכמה, כפירוש הרגמ"ה שם). ולפ"ז אין הוכחה שר"ש ס"ל כרבי (שבהערה 24).

(23) כדעת ר"ש (משנה סוף כריתות), שתמיד הוא ללמדך ששקולין הן.

(24) כדעת רבי (קידושין ל, סע"ב ואילך – בנוגע לאו"א שמנה ר"ש בכריתות שם), שאם יש למצוא טעם להשינוי אין רא"י ששקולין. וכ"ה בפרש"י עה"ת (ר"פ קדושים). וראה לקו"ש חט"ז ע' 58 ואילך (בפרש"י וארא שם).

(*) ומה שהעתיק רש"י (פנחס כו, א) גם תיבת ותהיינה – אין כוונתו לדרוש ר"ש (שהרי (א) לא רמזה כלל. (ב) מהלשון "צלהלן" ולא "להלן" מוכח שלימודו הוא מהשנינו כ"א – לציון הכתוב לו מכוון ולא... שביהושע (יז, ג) ודוחק).

nitroPDF

professional

download the free trial online at nitropdf.com/professional

ש"נשאו כסדר תולדותן". ואילו "בכל המקרא" הן מפורטות בסדר אחר, כי שם "מנאן לפי חכמתן", וכמוזכר לעיל (בסעיף ב'), שגם לגבי הסדר שבו הן מפורטות בפסוק הראשון אפשר לומר שהוא קשור ל"חכמתן".

ולאחר שהתלמיד כבר יודע ש"כאן מנאן לפי גדולתן" מסיים רש"י ואומר "ומגיד ששקולות זו כזו", כי משום שבפסוקנו הן מפורטות לפי גדולתן (הקשורה לחכמה, כדלעיל בסעיף ז) – הרי השינוי בסדר השמות בפסוקנו לעומת שתי הפעמים הראשונות "מגיד – ששקולות זו כזו".

ט. "לפי חכמתן" הן "שקולות"

לפי האמור לעיל מובן כיצד הענין של "שקולות זו כזו" אינו סותר ל"מנאן לפי חכמתן", כי כוונת רש"י בדבריו "מנאן לפי חכמתן" אינה שלפי זה הבנות הנימנות תחילה בכל המקרא חכמות יותר מהמוזכרות אחריהן, אלא שהפירוט "בכל המקרא", כולל בפסוקנו, קשור לחכמה, ולא לגיל בשנים, כבדרך כלל,

וכיון, שלמרות שבכל מקום מנאן לפי חכמתן, בכל זאת יש שינויים בסדר הזכרת השמות – מובן מכך, שבחכמתן הן "שקולות זו כזו". אך כיון שאי אפשר להזכיר את כולן בבת אחת, לכן השינוי בסדר מלמדנו שהן שקולות.

לפרשת מסעי²⁵ על ידי החידוש "כאן מנאן לפי גדולתן..."²⁶, שאין הן נימנות כאן רק לפי סדר נשואיהן, אלא "לפי גדולתן"²⁶ זו מזו בשנים, אשר "גדולה" זו קשורה לחכמה – "ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה", כדלעיל בסעיף ה'. וכיון שבשני המקומות – בפסוק "ותקרבנה" ובפרשת מסעי – קשור סדר הזכרת השמות לחכמה, לכן שינוי הסדר, "מגיד (כפי שמציין רש"י בסוף פירושו) ששקולות זו כזו".

ח. הסדר כאן "לפי גדולתן", כי "נשאו כסדר תולדותן"

אך מיד עם לימוד דברי רש"י "כאן מנאן לפי גדולתן..."²⁷, אף לפני סיום פירושו "ומגיד ששקולות..."²⁸, מתעורר אצל התלמיד הקושי:

כיון ש"כאן" מדובר על "ותהיינה... לנשים" ולא על הולדתן, כיצד ייתכן לומר, שהסדר כאן, השונה מן הפסוק "וצלפתא... היו לו... בנות" (העוסק בפשטות בהולדתן), הוא לפי גדולתן? לכן מציין רש"י מיד, שהן נימנות בפסוקנו "לפי גדולתן..." משום

(25) ואף שזה נוגע לפירושו בפ' פנחס שם – מכיון שכשהתלמיד לומד פרש"י בפ' פנחס לא למד עדיין הפסוק בפ' מסעי, הרי אינו קשה לו עדיין זה שהסדר "מחלה תרצה גו'" "להלן", הוא לכאורה לא בנוגע לחכמה. ולכן סומך רש"י את עצמו על מה שיפרש אח"כ בפ' מסעי.
(26) ועפ"י יומתק גם לשון רש"י "לפי גדולתן כו'" ולא "כפי סדר שנולדו" וכיו"ב.

9. "שקולות" על ידי צירוף שני סוגי החכמה

ובאופן נוסף, מרווח יותר, אפשר לבאר:

בחכמה יש שני ענינים: (א) עיקר החכמה – המושגת על ידי לימוד ויגיעה. (ב) החכמה הנרכשת במשך השנים²⁷ – "ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה", כדלעיל.

סביר להניח, שבשתי הפעמים הראשונות, שבהן הן מוזכרות לפי חכמתן, הסדר הוא אכן מדויק²⁸. כלומר, שבענין העיקרי של החכמה, הכרוך בלימוד וביגיעה, הן היו לפי הסדר שבו הן מוזכרות "בכל המקרא": "מתלה נועה חגלה מלכה ותרצה". כי למרות שנועה היתה הצעירה ביותר,

היא הצליחה לעלות בענין זה על אחותיה על ידי יגיעתה, עד שהיא מוזכרת שניה, מיד לאחר מחלה.

אך למרות זאת, הפירוט המיותר, לכאורה, בפסוק "ותקרבנה" מלמדנו, שהן "לאו דוקא" לפי סדר הזכרת שמותיהן, בענין החכמה. כי מפני שתוצה מבוגרת יותר מנועה, לכן כאשר מתברים יחדיו את שני סוגי החכמה – החכמה עקב ריבוי השנים אצל תוצה, והחכמה עקב היגיעה אצל נועה – הרי, בסך הכל, הן "שקולות זו כזו"²⁹.

(משיחת ש"פ מסו"מ תשכ"ה)

(29) ועפ"י יומתק מה שרש"י כאן כותב "ומגיד ששקולות" – ולא "שכול" שקולות" כבפירושו בפ' פנחס – כי (ראה עד"ז לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 125 הערה א' להערה 13. ח"ט ע' 3 הערה 18):

בפ' פנחס, שמפרש כפי פשטות המשמעות, שבפעם הראשונה נמנו לפי תולדותן, מסתבר לומר ששינוי הסדר (שבפסוק ותקרבנה לגבי הפ' בפ' מסעי) מלמדנו שכל הסדר הוא לאו דוקא, כנ"ל הערה 20;

אבל בפ' מסעי, לאחר שמפרש "כאן מנאן לפי גדולתן .. ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן" – שמה מובן שהסדר בפעם הראשונה עכ"פ הוא בדוקא (ראה הערה הקודמת באופן ה'), הרי מוכרח לומר שזה ששקולות היו (שלומדים משינוי הסדר מפעם ה' לפעם ה'ג') הוא רק בנוגע להסך-הכל שמצד צירוף ב' הסוגים שבחכמה (כבפנים) – וזה א"א לומר בנוגע ל"כולן", שהרי "מחלה" נמנית ראשונה בכל פעם.

(27) ע"ד כמה הרפתקי עדו עלייהו (קדושין לג, סע"א).

(28) כי אף שיתור הכתוב (פנחס שם) מלמדנו ששקולות הן (היינו שהסדר הוא לאו דוקא) – הרי (א) מכיון שלפי דרך הפשט, סברא הראשונה היא למצוא טעם להשינוי (כנ"ל ס"ו), לכן גם לאחר הלימוד ששקולות מסתבר לומר שהסדר יש בו דיוק (וראה מלבי"ם לויקרא (ד, לב), שאפילו לדעת ר"ש י"ל ש"יש טעם בכ"א למה תפס דוקא שינוי הסדר").

(ב) בנדו"ד שישנם ג' כתובים, והלימוד שקולות כו' הוא רק מצד שינוי הסדר שבפסוק ותקרבנה להפסוק שבפ' מסעי, מסתבר לומר שהסדר בפעם הראשונה עכ"פ הוא בדוקא.

